

RELAȚIILE UMANE ÎN PROCESUL SCHIMBĂRILOR SOCIALE

Maria CIOCANU-COTOROBAI,
dr. conf., ULIM

Relațiile umane sunt acele rețele vitale care contribuie la dezvoltarea atât a comunității, cât și a personalității. Ele sunt punctele de sprijin, dar și cele mai vulnerabile centre atât a instituției, cât și a individului în activitatea lui zilnică. Ele au un impact cultural, psihologic și economic. Rețelele relaționale se construie în baza comunicării instituționale și interpersonale.

Comunicarea în calitate de valoare socială a fost apreciată de Georg Simmel. El prezintă societatea ca o interacțiune a indivizilor (2, 170), menționând că fiecare individ trebuie să ofere altora “tot acel maximum de valori ale comunicării (bucurii, lejeritate, readucere la viață), care e compatibilă cu maximul de valori luate de el însuși” (2, 174). Într-adevar o relație nu poate exista fiind pe poziție de “vampir” al comunicării deoarece “celălalt” întotdeauna așteaptă aceeași dăruire de sine, aceeași amabilitate, sinceritate, același schimb de idei și opinii. Altul așteaptă să crezi aceeași atmosferă favorabilă de comunicare.

Studierea atitudinilor oamenilor față de realitatea socială constituită din rețele relaționale are o importanță științifică și practică. În primul sens, noi putem evita exploziile negative emoționale și cunoaște mai bine punctele vulnerabile a acestor relații. În al doilea sens, noi putem evita conflictele de proporții prin intervenirea în procesele dificile prin intermediul diferitor mijloace: organizarea negocierilor între instituție și publicul vizat, organizarea consultanței psihologice, unor cicluri de emisiuni radiofonice și televizate etc., care ar putea stopa dezvoltarea comunicării negative și deteriora relațiile. Pentru a evidenția atitudinea oamenilor față de autoritățile publice locale, care reprezintă pilonul de bază a oricărei guvernări, și relațiile oamenilor din comunitate, și cele de rudenie am întreprins un studiu cu ajutorul studenților ULIM ce se specializează în domeniul jurnalismului și comunicării publice, care au participat la studiu în calitate de organizatori ai autoobservațiilor. Metoda de bază utilizată a fost autoobservația. Fiecare participant la studiu (total 384 persoane) își fixa conform programului observațiile asupra relațiilor populației cu primăriile, asupra comportamentului oamenilor din localitate, asupra calității relațiilor de rudenie și a interacțiunii părinți-copii și viceversa.

Este important faptul că populația urmărește atent relațiile interne existente în cadrul primăriilor, precum și relațiile cu colaboratorii. Părerile sunt în majoritatea lor critice. Oamenii desebeșc primarii tineri care au idei bune, dar le lipsește experiența administrativă, și pe cei mai în vârstă, care ar trebui să fie în primul rând exigenți față de sine însuși, și doar apoi să ceară de la populație

respectarea tuturor rigorilor. De obicei, atât în localitățile urbane, cât și în cele rurale majoritatea observatorilor au o atitudine critică față de primării. Opiniile caracteristice fixate de observatorii cu studii medii incomplete, medii și medii speciale sunt: „*celor bogați nimeni nu le cere socoteală. Din cei săraci tot storc și storc*”, „*primarul se gândește numai la ai lui*”, subliniind, în așa mod, interesele de cumătrism și rudenie a celor care vin la putere, subliniind – „*ei ne hrănesc cu promisiuni*”. Cel mai critic evaluează situația observatorii cu studii superioare și superioare incomplete. Expresiile lor tipice sunt: „*nu se interesează unul de celălalt, însă ambele părți se plâng că nu-și fac datoria*”, având în vedere și indiferența populației, care, dintr-o parte, se împacă cu inacțiunea puterii locale în folosul comunității (și nu le cere socoteală), din altă parte, și populația nu se avântă să activeze în propriul folos. O expresie caracteristică care se referă la indiferența autorităților publice centrale este: „*muncesc sau nu – șefii noștri bine trăiesc*”, „*corupția este astăzi la putere*”, „*cei de la putere nu se vând, ei numai se cumpără*”, „*tot ce se face, se face înainte de alegeri*” etc.

Atitudini pozitive, ce ar susține activitatea administrației publice locale, sunt foarte puține, în jurul la 10 % din observatori. Expresiile lor caracteristice sunt: „*primăria este un sprijin pentru populație*”, „*conducerea e fața țării*”, „*finanțarea nu e bună pentru ca relațiile să fie bune*”, făcând aluzie ca omului numai dacă îi satisfaci interesele poate avea atitudine pozitivă față de activitatea ta.

În genere, din informația examinată putem conchide:

- masca puterii este reprezentată de promisiuni, unele schimbări pozitive înainte de alegeri și de binefacere de ochii lumii;

- populația de obicei puțin se interesează de interacțiunea primăriilor cu organele de stat de nivel superior pentru ea este important efectul, care trebuie să fie exprimat în fapte palpabile;

- ea dorește să cunoască nu numai planurile primăriei, dar și realizările care să corespundă așteptărilor lor;

- administrația publică locală de obicei ignoră publicitatea stradală, care ar include nu numai planuri curente și perspective, dar și realizarea lor. Aastă informație incită interesul și inspiră incredere în putere dacă ea corespunde realității.

- manipularea populației prin promisiuni este caracteristică puterii, dar oamenii devin tot mai vigilenți și pot să-i acorde un vot de neîncredere.

După cum am mai menționat, ne-a interesat și relațiile oamenilor în această perioadă de tranziție și instabilitate. Situația economică tranzitivă pentru unii, atât la oraș, cât și la sat, a influențat contradictoriu. Unii au deschis o afacere reușită, alții odată cu sosirea unor investiții străine și cu apariția întreprinderilor mixte, au găsit un loc de muncă mai bine plătit. În mod similar, oamenii din localitățile rurale – unii muncesc reușit pe pământul privatizat, ori în asociațiile

agricole, alții au dat pământul său în arendă și se folosesc de dividende materiale în anii roditori. Însă o bună parte, negăsind un loc de muncă, o perspectivă de creștere profesională, de schimbare eficientă a statusului lor, au fost nevoiți să plece peste hotare. Alții, timp îndelungat completează rândurile șomerilor. Aceste și alte situații au fost catalizatorii schimbării opiniilor, judecăților sociale ale populației.

Categoriile etice relaționale principale au devenit invidia și fărância. Oamenii au devenit mai închiși în sine. Expresiile tradiționale ce caracterizează relațiile umane mai mult au o conotație negativă: „*nu mă duc și nu-mi mai vine și așa-i ma bine*”, „*invidia și bârfa e la putere*”, „*prieteni la tăiat porcul și la dat la teasc*”, „*astăzi în nimeni nu poți avea încredere*”, „*când ai parale în buzunar toți vor să te ajute*”, „*prieteni numai la beție*” etc.

Expresiile pozitive înregistrate de observatori despre relațiile umane constituie în jurul la 20 %. Printre ele vom menționa cele mai tipice: „*numai relațiile bune îți pot oferi și un post bun*”, „*oamenii înțeleg problemele și se străduie să le rezolve cum pot*”, „*omenia e rară dar e dorită*”, „*sătenii se ajută unul pe altul numai pe la clăci*”, „*înțelegerea a devenit o floare rară*”.

Examinarea opiniilor și epresiilor ne permite să concluzionăm că relațiile umane în comunități acum sunt mai mult bazate pe interese mercantile decât pe omenie. Intențiile altruiste sunt tot mai rare.

Situația relațională printre rude, conform observațiilor noastre, nu este cu mult mai bună. Majoritatea observatorilor menționează că relațiile între neamuri sunt mai reci decât altă dată, mai distanțate. Opiniile și expresiile tipice pozitive ce le caracterizază sunt: „*dacă mă comport bine și rudele se comportă bine*”, „*sângele oricum apă nu se face*”, „*omul fără rude e ca stânga fără dreapta*”, „*neamurile ne ajută la greu, însă nu dezinteresat*”, „*singur pe lume nu poți trăi*”. Totuși, majoritatea expresiilor prezintă o conotație negativă. Spre exemplu: „*neamurile sunt bune numai pe la sărbători*”, „*uneori străinul mai mult te ajută de cât neamul*”, „*se folosesc când îți este mai greu*”, „*există ură și invidie între neamuri*” și proverbul tradițional „*frate, frate da brânza ți cu bani*” este înregistrat cel mai des, cea ce confirmă faptul că și relațiile de neam au deseori caracter mercantil.

În prezent, s-au schimbat și relațiile între copii și părinți. Spreosebire de opiniile, judecățile precedente, cele care se referă la relațiile părinți-copii și viceversa sunt în majoritatea cazurilor pozitive. Unele dintre ele comportă însă conotații contradictorii. Părinții de obicei apreciază pozitiv relațiile lor cu copiii: „*copii sunt ceea ce avem mai frumos*”, „*ai copii ai și griji mari, iar cine nu-i are de dorul lor moare*”, „*copii sunt viitorul nostru*”, „*ce am semănat aceea vom culege*”, subliniind astfel, importanța educației în procesul de creștere a viitoarei generații. Aprecierile caracteristice ale tineretului sunt: „*părinții sunt cei mai buni prieteni*”, „*părinții sunt icoana noastră*”, „*cum îți cinstești părinții așa și*

copii te vor cinsti”, „*părinții e tot ce avem mai scump*”, „*ei sunt acei care nu ne doresc nociodată răul*” etc. Dacă părinții practic nu critică copii, ultimii au obiecții foarte serioase în privința lor. Printre cele mai tipice vom numi: „*părinții prea mult răsfășă copiii*”, „*copiii trebuie crescuți pentru ei, nu pentru părinți*”- opinie ce accentuează egocentrismul unor tineri. Se subliniază și caracterul conservator al unor părinți, care nu prea ascultă ce păreri au copiii: „*copii sunt mai dezvoltați, iar părinții nu vor să-i înțeleagă*”. Sunt criticați părinții și pentru că ei „*supraapreciază copii*” și nu atrag atenția la locurile vulnerabile ceea ce îi împiedică să evolueze mai rapid. În condițiile actuale „*pe părinți mai puțini îi interesează ce are copilul în suflet, ce atitudine are față de semenii săi*”, plecarea părinților peste hotare pentru câștig îi înstrăinează pe ei de copii și viceversa.

Atitudinea părinților față de instruirea copiilor, mai cu seamă în condițiile rurale, este diferită: unii părinți zic „*învață bine că doar datorită ei vei deveni cineva în viață*”. Alții îndeamnă copii „*hai cu noi la lucru, că doar vezi că nu avem cu ce te întreține*”.

După cum am putut observa, relațiile umane în condițiile societății de tranziție sunt destul de complicate. Cele mai controversate totuși sunt relațiile dintre copii și părinți.

Referințe bibliografice:

1. Simbaro F. Zastencivost'. M.: Pedagogika, 1991.
2. Simmel Georg. Obscenie, primer cistoj ili formal'noj sociologii. În: Sociologiceskie issledovanija, 1984, N 2.
3. Tăriță Orest. Tratat de protocol și comportament civilizată: studiu teoretico-aplicativ. Ch.: Bons Offices, 2007.

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ДУХОВНОСТИ СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА.

Букарос М.,
конференциар ASEM

Начало XXI характеризуется огромными социальными сдвигами и событиями, осознание и оценка которых требует пересмотра приоритетов и ценностей в духовной сфере культуры.

Рассмотрение проблем духовности современного человека становится всё более актуальным и в связи с поиском выхода из экологического, социального и нравственного кризиса, явившегося результатом глобализации всех сфер общества. Поэтому проблемы нравственной культуры и духовности обретают особую значимость.